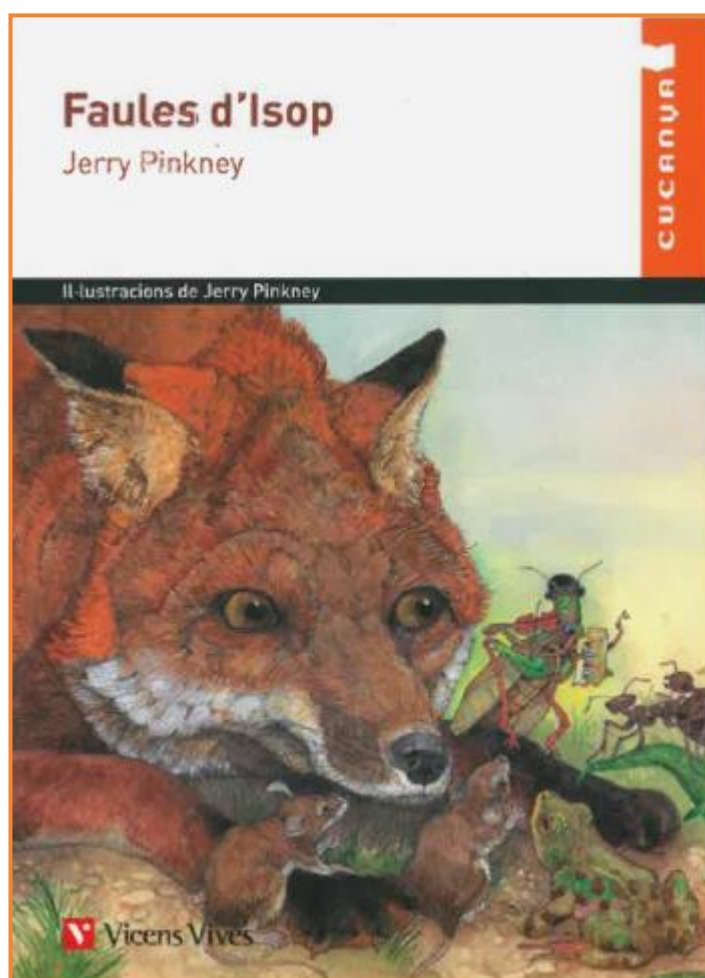

EL GUST PER LA LECTURA 2017-2018

GÈNERE FAULES
EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE SUPERIOR

FAULES D'ISOP
JERRY PINKNEY

GUIA DIDÀCTICA

El Gust per la Lectura 2017-2018
Cicle superior d'educació primària

GUIA DIDÀCTICA

**Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acol·liment Lingüístics**

**Laura Hospital i Pérez
Anna Marco i Escabosa**

Maig de 2017

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

ÍNDIX

Presentació de la guia didàctica.....	4
1. Amb el llibre a les mans	5
Qui era Isop?	5
Qui ens porta aquesta antologia de faules?	6
Un món real o imaginari?	6
Investiguem què són les faules!	7
Tria i remena, faules a dojo!	8
2. Entrem en el món de les faules!	9
De la guineu no us en refieu!	10
Acceptar-se a un mateix	13
Faules d'ases ben rucs!	14
De tot se n'aprèn!	15
El valor de l'amistat	15
La llibertat, un bé molt preuat	18
Posa't a prova i passa-t'ho bé!	18
Les faules socials	20
Faules de pagesos i camperols	21
Els ensenyaments de les faules	22
Fixa't en el text, com són les faules?	23
Fem de faulistes, escrivim una faula!	24

PRESENTACIÓ DE LA GUIA DIDÀCTICA

Aquesta guia vol acompanyar la lectura d'un llibre i a la vegada ajudar l'alumne a descobrir un gènere literari tan antic però alhora tan vigent com les faules. Els seus ensenyaments sobre la vida fan pensar sobre el que passa als personatges, però alhora contribueixen a formar en el lector opinions, valors i posicionaments personals que l'ajuden a reconèixer la seva pròpia personalitat i a formar els seus principis morals.

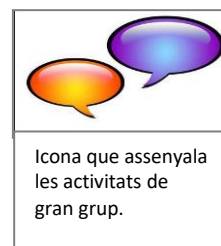
El llibre *Faules d'Isop* (Vicens Vives) és una antologia de faules clàssiques recollides i il·lustrades per Jerry Pinkney. Permet una lectura àgil que atrapa el lector tant per la varietat de les històries com per les característiques pròpies del gènere (la brevetat, els animals humanitzats, i un missatge moral directe i clar). Destaca també la riquesa lingüística, expressada en la profusió de termes pertanyents al camp semàntic dels sentiments, les emocions i els comportaments, com pel recull de dites i refranys populars molt ben lligats a l'ensenyament explícit que hi ha al final de cada faula. Les il·lustracions, expressives i realistes, acaben d'arrodonir un llibre candidat a formar part de la biblioteca personal dels infants, perquè convida a ser rellegit en qualsevol moment.

El llibre recull seixanta-una faules, de les quals n'hem seleccionat vint-i-set per treballar en aquesta guia. Els criteris que s'han tingut en compte són:

- Donar a conèixer les faules més populars, que han perdurat al llarg del temps i han esdevingut un referent per a la literatura universal.
- Que les faules connectessin amb els interessos dels alumnes, que tinguessin un toc d'humor i que permetessin passar una bona estona llegint i gaudint-ne.
- Que les faules tinguessin a veure amb valors importants en l'etapa de la preadolescència en què es troben els alumnes de cicle superior, i ajudessin a dur a terme un treball de tutoria, de reflexió i debat en gran grup.

Les propostes que recollim en aquesta guia s'agrupen en dos grans apartats: "Amb el llibre a les mans" i "Entrem en el món de les faules". El primer apartat té l'objectiu de desvetllar el desig per la lectura fullejant el llibre i documentant-se sobre aquest. El segon apartat acompanya la lectura i la reflexió de les faules.

Cada apartat té diferents propostes de treball que s'agrupen en disset blocs d'exercicis¹ independents, de manera que no cal fer-los tots, cada mestre pot triar quins són els apartats més adients per treballar en funció del seu grup classe. El quadern de l'alumne està pensat per resoldre's de manera individualitzada, però com veureu en aquesta guia també hi ha propostes que se suggereix de fer per parelles o en petit grup. A més, també s'inclouen activitats per a la discussió en gran grup.

Esperem que aquesta guia us engresqui com a mestres treballar-la amb els vostres alumnes, i que sigui una bona eina d'aprenentatge per formar bons lectors i lectores.

¹ Els trobareu detallats a l'índex d'aquesta guia, així com a l'índex del quadern de l'alumne.

1. AMB EL LLIBRE A LES MANS

Remenar el llibre, fixar-se en detalls i en fragments diversos és una manera de desenvolupar el gust per la lectura.² Recordem que el que ens desperta les ganes de llegir és quelcom molt personal, lligat als propis interessos i preferències. Aquest apartat té el propòsit d'apropar l'alumne al llibre que llegirà, de desvetllar-li la curiositat per l'autor, per l'il·lustrador, per la informació de la contracoberta, per l'exploració de les pàgines i pel gènere de les faules.

Aquesta manera d'aproximar-se al llibre vol contribuir també al desenvolupament de la formació literària, a formar un lector crític i implicat en la lectura i en les obres literàries. Un lector que observa amb deteniment un llibre que li cau a les mans i el valora, per descobrir què hi pot trobar, si li pot interessar i fer-se una idea ajustada del seu contingut.

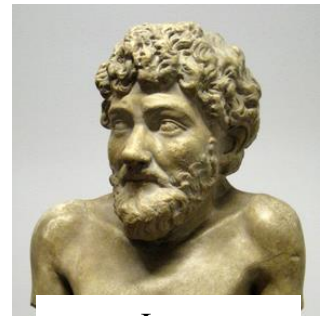
QUI ERA ISOP?

Proposem a l'alumnat que busqui informació sobre la controvertida vida d'Isop, una de les figures més rellevants de la literatura universal.

Exercici 1

Es dona a l'alumnat dues fonts breus que permeten complementar dades sobre la vida d'Isop:

- PINKNEY, J. *Faules d'Isop*. Vicens Vives. Pàgina 121. Primer paràgraf.
- Web: *Una mar de contes*. <https://ca.tales.land/biografia/111/isop>

Isop

- L'alumne haurà d'elaborar una llista amb les dades bibliogràfiques més significatives.
- Es plantegen dues preguntes:
 - *Per què ens han arribat poques dades de la seva vida?* L'alumne ha de fer inferències per deduir la resposta. Algunes possibilitats:
 - Isop va viure al segle IV a.C, una època molt llunyana per tenir-ne gaires dades.
 - Les faules es transmetien oralment, i la popularitat de l'autor segurament també. No tenir-ne documentació escrita dificulta el coneixement de la seva vida.
 - La seva condició d'esclau i, per tant, de persona no important no ajuda per conèixer la seva vida.
 - *Com pot ser que sent un esclau arribés a ser famós?*

Els dos textos donen pistes clau: gràcies al seu talent, al seu enginy, a l'habilitat com a narrador. Tot això el va fer destacar i va ser valorat fins al punt d'obtenir la llibertat. Es va fer famós perquè les seves faules agradaven a la gent.

² Vegeu: *La lectura en un centre educatiu. El gust per llegir* (pàgina 87). Departament d'Ensenyament, 2013.

http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/lectura/la_lectura_en_un_centre_educatiu.pdf [Consulta: gener de 2017]

QUI ENS PORTA AQUESTA NOVA VERSIÓ DE FAULES?

Una de les vies d'arribada de les faules fins als nostres dies és a través de reculls o antologies. El llibre que l'alumne té a les mans és una antologia feta per J. Pinkney.

En el quadern de l'alumne s'inclou una petita biografia, amb algunes dades que creiem que poden ajudar a establir connexions amb els alumnes (les referències a la seva vida escolar i les dificultats generades per la dislèxia).

Es proposa a l'alumnat conèixer l'autor a través de la seva obra, observar i fer una lectura guiada de les imatges a partir de diferents preguntes. Entre les característiques de les il·lustracions de Pinkney destaquen:

- el realisme dels personatges,
- el gust per l'acció i el moviment (les escenes cobren vida),
- l'expressió dels personatges, la posició del cos i les mirades, que deixen entreveure emocions i sentiments,
- els colors estan molt cuidats: hi ha una àmplia gamma de tonalitats que es pot observar en el pelatge dels animals o la roba de les persones.
- ...

Jerry. Pinkney

Jerry Pinkney és un autor americà i sobretot un famós il·lustrador de literatura infantil i juvenil. El 1998 va guanyar el premi Hans Christian Andersen que, junt amb d'altres, ha contribuït que la seva obra sigui reconeguda arreu del món. A l'escola primària va tenir problemes a causa de la dislèxia, però el seu talent per dibuixar li va permetre acabar estudis de disseny i arts gràfiques. Actualment té el seu propi estudi d'il·lustració especialitzat en llibres per a infants.

UN MÓN REAL O IMAGINARI?

La coberta del llibre convida a fer una lectura de la imatge, que ens atansa al món de les faules. La il·lustració de Pinkney ens permet fer-nos càrrec del tipus d'històries que trobarem en aquest llibre, i alhora ens desvetlla algunes característiques de les faules:

- els personatges són animals que parlen i es comuniquen,
- l'escena és més pròpia de les persones que no pas dels animals,
- tot plegat és una al·legoria, una metàfora continuada per atribuir als personatges i a les escenes aspectes més propis de la vida humana que no pas del món animal.

Al·legoria: Figura retòrica que consisteix a desenvolupar una imatge o successió d'imatges, de manera que expressin simultàniament un sentit directe i un altre de figurat, ambdós complets.

Font: enciclopedia.cat

- Es pot completar la lectura de la imatge en una conversa en gran grup:
 - Què et suggereix la mirada de la guineu?
 - Qui diries que és el protagonista de la imatge, la cigala o la guineu?
 - Diríeu que la cigala ha aconseguit captar l'atenció dels animals? Fins a quin punt?
 - Què deuen pensar de la cigala els altres personatges? Creieu que tot són sentiments positius?
 - Imagineu que pot passar després d'aquest concert.
 - En quin racó, o en quin lloc, es desenvolupa aquesta escena?
 - ...

INVESTIGUEM QUÈ SÓN LES FAULES!

En aquest bloc d'exercicis es vol donar a conèixer les característiques de les faules a partir de la reflexió sobre la lectura de les pàgines 121 i 122 del llibre.

- 4 característiques destacades de les faules:
 1. Relat breu, escrit en prosa o en vers.
 2. Pretén instruir o allisonar.
 3. Té una acció dramàtica, protagonitzada per animals.
 4. Porta a una conclusió final (implícita o explícita), una moralitat o ensenyament.
- Propòsit de les faules: “Explicar una història enginyosa perquè meditem sobre el caràcter i el comportament dels éssers humans”.
- Tipus de societat: una societat molt semblant a la humana, amb les mateixes tensions, dificultats i també bons moments.
- Comportaments humans de les faules:
 - vicis i defectes: la mentida, la cobdícia, l'egoisme, la vanitat, la fanfarroneria, la insolidaritat, la supèrbia, l'avarícia, la presumció...
 - virtuts: la intel·ligència, l'astúcia, l'amistat, la gratitud, la generositat, la capacitat de treball...
- L'exercici anterior introdueix molt lèxic que pot ser desconegut per a l'alumnat. Per aquest motiu es proposa un exercici de cercar el significat d'algunes paraules, que contribuirà a comprendre millor el text, i també permetrà enriquir les converses sobre les faules i els seus valors parlant amb propietat d'alguns comportaments.
- Finalment, acabem l'apartat formulant una hipòtesi sobre les accions i les trames en què participen els personatges. Aquesta hipòtesi caldrà comprovar-la quan els alumnes hagin llegit unes quantes faules.

TRIA I REMENA, FAULES A DOJO!

Aquest apartat vol continuar generant expectatives relatives a la lectura, aquest cop a través de l'índex i l'organització del llibre.

Convé que els alumnes s'adonin que la lectura d'una antologia (de faules) és diferent de la d'altres llibres. El lector pot triar i seleccionar les que vol llegir, i establir l'ordre en què les vol llegir.

- Les tres primeres preguntes van adreçades a fixar-se en l'índex, veure els personatges que hi surten i pensar possibles maneres de classificar les faules.
- El llibre conté dos índexs diferents que permeten orientar el lector. El primer segueix l'ordre en què apareixen les faules al llibre, i el segon facilita una cerca concreta quan ja sabem la faula que volem trobar.
- Finalment es proposa que l'alumne triï quatre faules que li vingui de gust llegir, i que reflexioni una mica sobre els motius de la seva elecció. D'aquesta manera l'ajudem a conèixer els seus gustos i preferències.

2. ENTREM EN EL MÓN DE LES FAULES

Aquest apartat convida l'alumne a submergir-se en el món de les faules, i l'acompanya en la lectura i la reflexió dels ensenyaments d'aquestes.

La proposta que presentem vol aprofundir en el gènere i en el desenvolupament del pensament crític comparant faules i extraient-ne conclusions i generalitzacions. Per això s'han agrupat lectures de diferents faules en propostes de treball conjuntes que aporten elements de reflexió a l'alumnat. Hem agrupat les faules amb els **criteris següents**:

- que el protagonista fos el mateix animal,
- que permetessin identificar els elements clau de l'estructura textual,
- que l'ensenyament sigui el mateix (a pesar de partir de situacions diferents),
- que fossin prou atractives per seduir els alumnes i provocar-los ganes de llegir-les,
- que treballessin valors cabdals per als alumnes de cicle superior.

En aquest quadre trobareu els diferents apartats que inclouen propostes de treball, i la relació de lectures corresponents.

Apartat de la guia didàctica	Faules que es treballen (s'indica la pàg. del llibre de lectura)
De la guineu no us en refieu!	- La guineu i el boc (pàgina 32) - La guineu i els faisans (pàgina 38) - La guineu i el corb (pàgina 70) - El lleó malalt (pàgina 16) - La guineu i el gall (pàgina 87) - La guineu i el raïm (pàgina 43)

Acceptar-se a un mateix	- El cérvol i el seu reflex (pàgina 26) - La cua del paó (pàgina 46)
Faules d'ases ben rucs	- L'ase i el gos petaner (pàgina 30) - L'ase i la pell de lleó (pàgina 66)
De tot se n'aprèn!	- El llop que es va disfressar de xai (pàgina 12) - L'ase i la sal (pàgina 40) - El pastor i les cabres salvatges (pàgina 85)
El valor de l'amistat	- El lleó i el ratolí (pàgina 88) - Els viatgers i l'os (pàgina 72) - La cigonya i les grues (pàgina 98)
La llibertat, un bé molt preuat!	- El llop i el gos guardià (pàgina 44) - El ratolí de camp i el ratolí de ciutat (pàgina 75) - El cavall i el cérvol (pàgina 95)
Les faules socials	- Els ratolins i les mosteles (pàgina 28) - Posar el cascavell al gat (pàgina 61)
Faules de pagesos i camperols	- El moliner, el seu fill i l'ase (pàgina 34) - La lletera i la galleda (pàgina 36) - L'oca dels ous d'or (pàgina 48)
Fixa't en el text, com són les faules?	- El mosquit i el toro (pàgina 21) - El gos empipador (pàgina 33) - El gos i la menjadora (pàgina 78)

DE LA GUINEU NO US EN REFIEU!

A través d'un dels personatges més habituals en les faules, la guineu, s'analitzen els diferents comportaments que se li atribueixen, i es generalitzen característiques clau dels personatges de les faules.

Les faules que treballa aquest bloc d'exercicis són: "La guineu i el boc" (pàgina 32), "La guineu i els faisans" (pàgina 38), "La guineu i el corb" (pàgina 70), "El lleó malalt" (pàgina 16), "La guineu i el gall" (pàgina 87), "La guineu i el raïm" (pàgina 43).

Exercici 1

Comparació entre tres faules.

FAULA	Què vol la guineu?	Quina estratègia utilitza?
La guineu i el boc	Sortir del pou.	Convèncer el boc de baixar, provocar-li enveja i enganyar-lo.
La guineu i els faisans	Menjar-se els faisans.	Distreure i marejar els faisans.
La guineu i el corb	Menjar-se el formatge.	Afalagar el corb.

Exercici 2

Aquest és un exercici de comprensió literal que remet l'alumne al text on cal cercar les paraules que utilitza la guineu per enganyar:

"La guineu i el boc": "Estic gaudint d'aquesta aigua tan bona! No tens set, amic boc? Vinga, baixa i veuràs que fresqueta que està".

"La guineu i el corb": "Ets la criatura més bonica de totes! Les teves plomes lluen com la seda i m'encanten les teves ales fosques com la nit! Quins ulls més brillants que tens! He sentit dir que no saps cantar, però! Quina llàstima! Només que poguessis cantar una nota, series la criatura més perfecta del món!".

Exercici 3

A totes tres faules la guineu surt vencedora. L'exercici pretén que l'alumne analitzi per què surten malparats els tres animals. Què no han tingut en compte?:

BOC: Es deixa endur pel desig de beure aigua, i no es para a pensar en les conseqüències de caure al pou.

FAISANS: Estan en alerta davant de la guineu, i decideixen quedar-se a recer a la branca d'un arbre. Però es deixen entabanar perquè la guineu els crida tant l'atenció que no són capaços de treure-li l'ull de sobre, i acaben hipnotitzats i marejats. No havien d'haver-li fet cas, ni tan sols mirar-la.

CORB: El perd la vanitat en sentir que li dediquen tants afalacs. A la guineu ni tan sols se l'ha d'escoltar.

Exercici 4

El comportament dels personatges animals de les faules, els seus sentiments i emocions, si bé són molt humans, també guarden una certa relació amb el comportament propi de l'espècie en la vida real. No és per casualitat, doncs, que la guineu sigui considerada astuta, enginyosa i intel·ligent. Perquè l'alumne se n'adoni es proposa mirar aquest vídeo:

YouTube. *El zorro, vulpes, documental nacimiento y vida*

<https://www.bing.com/videos/search?q=zorro+animal&&view=detail&mid=33C373E6B5D255AAC05233C373E6B5D255AAC052&rvsmid=33C373E6B5D255AAC05233C373E6B5D255AAC052&fsscr=0&FORM=VDMCNL>.

El vídeo mostra la guineu en el seu hàbitat natural. Recull aspectes de la reproducció de la guineu i de la caça. Respecte a la caça, hi ha dos moments determinants:

- La caça dels conills, en què l'estratègia de la guineu és esperar-se amagada que surtin del cau i abraonar-se'ls al damunt.
- La caça del porc senglar, que es caça en grup. Es pot observar com les guineus s'organitzen en fila i avancen sigil·loses fins a les seves preses.

Exercici 5

Amb el vídeo, la lectura de les faules i la reflexió que han anat fent en els exercicis, els alumnes disposen de prou informació per comparar el personatge de ficció i l'animal real. És evident que el comportament de la guineu a les faules té molt a veure amb el seu comportament en la vida real. Es poden compartir els arguments en gran grup. Per aprofundir en l'anàlisi del personatge, i si no surt a la conversa que es generi a l'aula, es pot plantejar:

- Quines característiques especials tenen les guineus de les faules que no tenen a la vida real?
- La capacitat de parlar i raonar.
- Alguns comportaments i sentiments molt humans.

És important comprovar que els alumnes saben expressar amb les seves paraules el significat d'aquests tres adjectius clau en el lèxic de les faules: *intel·ligent*, *astuta* i *espavilada*. En cas necessari es pot assegurar la comprensió d'aquests tres adjectius adreçant els alumnes al DIEC2 (diccionari en línia de l'Institut d'Estudis Catalans).

Intel·ligent. Adj. [LC]. Dotat d'intel·ligència. Que té, que implica, una intel·ligència viva, desperta.

Astut. Adj. [LC] Hàbil, enginyós a aconseguir qualsevol fi, enganyosament, artificiosament.

Espavilat. Adj. [LC] D'enteniment viu, despert.

Exercici 6

La guineu fa servir el seu enginy no només per saciar la gana, o sortir-se de situacions concretes (com sortir del pou), sinó també per salvar la vida. Aquestes tres motivacions són les que mouen majoritàriament els personatges de les faules. La faula “El lleó malalt” ens permet descobrir aquest darrer.

Fer l'exercici requereix una comprensió profunda de la faula perquè de les propostes que es donen algunes són molt properes però incorrectes per petits matisos.

Solucions: *Complir les ordres del rei, i sobretot salvar la vida.*

Eixos que mouen els personatges de les faules:

1. la fam,
2. l'enfrontament a un personatge o situació.
3. salvar la vida.

Exercici 7

L'objectiu d'aquest exercici és fer una comprensió literal, i tornar al text amb un propòsit de cerca concret: trobar evidències de la intel·ligència del lleó.

Alguns aspectes que denoten que aquest lleó no és gens babau:

- Té un problema i crea una estratègia per resoldre'l.
- Utilitza el poder que li proporciona ser el rei de tots els animals per aconseguir els seus propòsits.
- Enganya i enreda.
- S'assegura que el seu pla funcioni, els animals no poden desobeir les ordres del rei.

Evidències que es troben al text: *s'adona que no és tan bon caçador com abans, se li acut un pla, convenç el corb, digue'ls que m'han de venir a veure (mana), se'ls cruspeix (actua).*

Exercici 8

Aquest exercici porta l'alumne a fer inferències. El text recull com actua la guineu i l'explicació que dona al lleó, però no com s'ho ha fet per descobrir-ho. Segurament:

- S'haurà parat a pensar si és prudent o no entrar a la cova.
- Deu haver inspeccionat bé l'entorn: ensumant, observant, i passejant-se pel voltant.
- Finalment deu haver mirat amb deteniment la direcció de les petjades dels animals.

Exercicis 9 i 10

Aquests exercicis permeten recollir un altra situació en què es troben els personatges de les faules: de vegades els van mal dades, no sempre guanyen. Normalment a cada faula s'enfronten dos personatges i no sol guanyar el més fort, sinó que la balança es decanta a favor del més intel·ligent, que acostuma a ser aquell que d'entrada és més desvalgut.

Solucions:

- L'estratègia de la guineu és dir una mentida, la del gall comprovar la veracitat de les paraules de la guineu. La guineu s'ha volgut passar de llesta, però el gall és més espavilat.
- Segons la seva intel·ligència els animals podrien ordenar-se: 1 gall, 2 lleó, 3 faisans, 4 corb, 5 boc.

Exercici 11

Faula “La guineu i el raïm” (pàgina 42). Aquesta faula mostra un comportament molt humà, l'orgull. Davant de la impossibilitat d'aconseguir el desitjat raïm, la guineu no vol reconèixer les seves limitacions i opta per menystenir el raïm.

Exercicis 12 i 13

Aquests dos exercicis permeten establir conclusions sobre el personatge de la guineu. El primer proposa fer un repàs de les guineus de les diferents faules per seleccionar els adjectius més adequats a la seva manera de fer. El segon comporta establir característiques del personatge que es podrien generalitzar als altres de les faules. Algunes característiques de la guineu (i en general dels personatges de les faules) que es poden deduir:

- Els animals actuen moguts per: la gana, la necessitat d'enfrontar-se a un altre personatge, solucionar situacions concretes i salvar la vida.
- El comportament dels animals té a veure amb el que els és propi a la vida real.
- A les faules els animals parlen, tenen sentiments i emocions, i raonen com les persones.
- De vegades guanyen i de vegades perden, la balança sempre es decanta a favor del més intel·ligent.

ACCEPTAR-SE A UN MATEIX

Hem triat dues faules per treballar aquest tema especialment candent per als alumnes de les edats que ens ocupen (estan entrant en l'adolescència i el seu cos està en un moment de canvi important).

Les faules són: "El cérvol i el seu reflex" (pàgina 26) i "La cua del paó" (pàgina 46).

Exercici 1

Es tracta d'observar la imatge del cérvol i el paó. Malgrat que ells estan descontents amb el seu aspecte, tots dos són molt bells.

Per aprofundir en l'anàlisi de la imatge es pot utilitzar aquest guió, que pot estar a l'abast de l'alumnat, com un referent d'aula.

Guió observació de la imatge. Aspectes per comentar

- La posició del cos
- La mirada
- El pelatge i les plomes, colors i textures
- Impressió que causen
- Caràcter que es pot intuir
- Satisfets o insatisfets del seu aspecte

Exercici 2

Es fa reflexionar l'alumne sobre els ensenyaments que transmeten les dues faules.

Exercici 3

Aquest exercici és una preparació del debat en gran grup sobre el tema. Perquè la conversa sigui més reeixida es fa reflexionar prèviament cada alumne sobre el tema i recollir dos arguments per aportar al gran grup.

Les conclusions a què s'arribi es poden recollir en un mural. Algunes podrien ser:

- De vegades donem massa importància a l'aspecte físic quan no ho és tant.
- Podem viure més feliços i en pau si ens acceptem tal com són.

FAULES D'ASES BEN RUCS

Hem triat les faules “L’ase i el gos petaner” (pàgina 30) i “L’ase i la pell del lleó” (pàgina 66) pel sentit de l’humor que contenen. Fan riure i passar una bona estona a més d’aprendre una bona lliçó. En aquest cas els ases fan honor al seu nom per deixar entreveure que són molt curts de gambals i molt babaus.

Exercici 1

L’alumne ha de valorar les condicions de vida de l’ase a l’inici de la faula. Ha de fer un exercici d’empatia.

Exercici 2

L’alumne ha de localitzar al text el motiu del descontentament de l’ase, comprensió literal.

Exercici 3

Planteja fer una visualització de l’escena que protagonitza el ruc quan imita el comportament del gos i els seus afalacs amb l’amo. L’alumne ha d’anar més enllà del que es descriu a la faula, ha de completar l’escena amb noves accions que fa l’ase.

Després haurà d’escriure aquests nous esdeveniments per completar la faula.

Exercici 4

Es demana a l’alumne que faci connexions amb els personatges del gos i el granger. Intentar veure el comportament de l’ase a través d’ells dos ajuda a entendre la faula, perquè encara deixa més mal parat l’ase amb el seu desconcertant comportament.

Exercici 5

Per fer aquest exercici cal analitzar bé les propostes i fer relectures parcials de la faula, ja que hi ha opcions possibles però no prou encertades. Les millors opcions són:

- Perquè l’ase s’ha refiat massa de les seves possibilitats.
- Perquè l’ase s’ha envalentit amb l’èxit que havia tingut i no ha estat prudent.
- Perquè un ase per molt que es disfressi sempre sembla un ase.

Exercicis 6 i 7

En aquests exercicis es tracta de comparar els rucs de les dues faules i cercar tant els aspectes que tenen en comú com les causes d’acabar tan malparats.

Exercici 8

Al llarg de tot el quadern de l’alumne es proposen exercicis per aprendre el camp semàntic dels diferents comportaments, emocions i sentiments. Aquest és un d’ells. Es tracta de relacionar els ases de les faules amb els comportaments adients, donant una justificació.

DE TOT SE N'APRÈN!

El comportament dels personatges de les faules sovint és un compendi d'enginy i capacitat de raonament. Els animals pensen, rumien, elaboren els seus plans per assolir els seus propòsits, i sobretot aprenen una bona lliçó. Aquestes tres faules en són un bon exemple: “El llop que es va disfressar de xai” (pàgina 12), “L'ase i la sal” (pàgina 40), i “El pastor i les cabres salvatges” (pàgina 85).

Exercicis 1, 2, 3 i 4

Aquests exercicis porten l'alumne a analitzar els plans dels personatges de les faules. A partir d'un exercici d'empatia amb els personatges l'alumne ha d'argumentar per què són bons els plans que han elaborat. Ara bé, malgrat que són bons plans tots tres fracassen. Demanem a l'alumne un pas més en l'anàlisi: que trobi el motiu del fracàs i identifiqui la feblesa en l'execució del pla (en què no ha estat prudent?, què li ha passat per alt?, en què hauria d'haver anat amb més de compte?).

Per acabar, es fa reflexionar l'alumne sobre els personatges guanyadors, i se li demana que intenti trobar aspectes en comú amb ell mateix. Es podrien donar per bones diferents respostes dels alumnes. Una generalització que podríem fer és que tots tres personatges resulten més llestos que els anteriors, no es precipiten, i observen bé al seu adversari.

Exercici 5

Permet reflexionar sobre les frases fetes i els ensenyaments de les faules. S'ajuda l'alumne a distingir el sentit literal del figurat, i se li proposa que reflexioni sobre l'ensenyament moral de les tres faules. És aconsellable fer l'exercici per parelles o en petit grup, ja que la interacció entre els alumnes pot enriquir molt la reflexió. Solucionari:

- Mag: llop.
- Mala pensada del ruc: fer veure que patina i cau a l'aigua. És una mala pensada perquè el mercader s'adona que ho ha fet expressament, i en aixecar-se el pes de les esponges que han xuclat molta aigua és molt feixuc.
- Amics del pastor: les cabres del seu propi ramat.
- Explicar el significat de les faules és una resposta oberta, però amb la lectura de la faula i la reflexió que s'ha anat guiant creiem que no ha de portar problemes a l'alumnat.

EL VALOR DE L'AMISTAT

El tema de l'amistat, la relació entre els companys, el desig de formar part d'un grup o d'establir lligams més estrets és molt important per als alumnes d'aquestes edats.

Per això proposem reflexionar sobre aquest tema a partir de tres faules:

- “El lleó i el ratolí” (pàgina 88). Mostra l'inici d'una gran amistat basada en el desig d'ajudar als amics, el compromís i la fidelitat.
- “Els viatgers i l'ós” (pàgina 72). Fa reflexionar sobre com són els moments difícils, els que posen a prova les veritables amistats.
- “La cigonya i les grues” (pàgina 98). Planteja el tema de les males companyies.

Una bona eina per a la tutoria del grup classe són les converses sobre els valors. Permeten reflexionar sobre les relacions que es produeixen en el grup, i millorar la convivència i els lligams entre els alumnes. Aquestes tres faules i els exercicis que es proposen haurien d'acompanyar-se d'aquests tipus de converses. Per apropar-nos a les opinions i els pensaments dels alumnes sobre aquest tema es podria plantejar una conversa inicial. Les preguntes es podrien plantejar primer individualment, donant un temps per a l'autoreflexió, i després compartir-les en grup.

Conversa: El valor de l'amistat

- Què penses de l'amistat?
- Per a tu què és un bon amic?
- Quan estàs amb els teus amics, què és el que t'agrada més?
- Com t'has sentit quan has tingut un problema amb un amic?
- T'ha passat alguna vegada que un amic t'hagi sorprès per com t'ha ajudat?

Exercici 2

Es tracta d'un exercici d'anticipació del lèxic per assegurar la comprensió de la faula. L'accés al significat es proposa a partir del context on es troben les paraules assenyalades. La riquesa del lèxic utilitzat en aquesta faula fa necessari introduir aquest tipus d'exercici com a ajuda a la diversitat del nivell lingüístic dels alumnes.

Exercici 3

Fa preguntes obertes que intenten fer endinsar l'alumne en la faula perquè manifesti la seva opinió. Les respostes poden ser molt variades i haurien d'anar en les següents direccions:

- El lleó menysté el ratolí. Segons el seu parer un ésser insignificant com el ratolí no té res a oferir al totpoderós lleó.
- El ratolí no dubta en cap moment. El lleó li ha salvat la vida i ell li ha fet una promesa. Per a ell la lleialtat i la paraula donada estan per sobre de tot. Se sent en deute amb el lleó, i és obrar amb justícia i responsabilitat ajudar-lo quan aquest ho necessita. Es tracta d'un ratolí fidel als seus principis.
- La relació entre els dos personatges pot ser el començament d'una gran amistat. S'han salvat la vida l'un a l'altre, s'han ajudat en moments difícils, s'han demostrat fidelitat. De fet a la faula ja han començat a consolidar aquesta amistat.

Exercici 5

La lectura d'"Els viatgers i l'ós" dona peu a reflexionar sobre el que no és un amic. Aquest exercici proposa cercar les diferències en la relació d'amistat entre dues faules. Les respostes són obertes i els arguments variables; haurien de girar al voltant de:

- "El lleó i el ratolí": S'ajuden, tenen bons sentiments l'un per l'altre, hi ha una promesa que es manté fidel malgrat els moments difícils, es mostren amb accions la seva amistat.
- "Els viatgers i l'ós": No hi ha amistat, no s'ajuden, un d'ells només pensa a salvar-se a ell mateix, no hi ha empatia per l'altre, hi ha un viatger que es troba sol i abandonat davant del perill.

Exercici 6

Un dels ensenyaments implícits que porten les faules és la manera de resoldre els conflictes. És sempre una manera intel·ligent i reflexiva, centrada en l'ús de la paraula, i defugint les increpacions i els enfrontaments personals. Val la pena fer reflexionar els alumnes sobre aquest aspecte.

Exercici 7

L'objectiu d'aquest exercici és reflexionar sobre l'ensenyament de la faula, i assegurar-ne la comprensió fent que l'alumne ho expliqui amb les seves paraules.

Exercici 8

La lectura de "La cigonya i les grues" planteja un altre aspecte a tenir en compte en el tema de l'amistat, les conseqüències d'anar amb males companyies. En aquesta faula, l'actitud irreflexiva de la cigonya fa que es deixi arrossegat per les grues sense qüestionar-se qui són i quines accions duen terme, i ho pagarà molt car (amb la pròpia vida).

Exercici 9

Acceptar la proposta de les grues era molt fàcil, perquè proposen a la cigonya just el que necessitava i volia. En canvi, dir que no requeria anteposar la raó i el seny als propis desitjos. Els arguments més adequats serien:

Perquè no volia ofendre a les grues.	Perquè a tothom li agrada que el convidin a formar part d'un grup.
Perquè tenia molta gana.	Perquè hagués hagut de donar moltes explicacions a les grues.
Perquè havia de valorar si era convenient per a ella o no.	Perquè és més fàcil fer el que et ve de gust en cada moment.

Exercicis 10 i 11

Són exercicis per tancar aquesta reflexió sobre l'amistat. L'exercici 10 demana a l'alumne posicionar-se davant de les influències de les males amistats (tema especialment important a l'entrada a l'adolescència). I l'11 torna a ser una eina útil per a la tutoria ja que, a partir del que han llegit i treballat en aquestes faules, es proposa als alumnes que recullin consells sobre l'amistat. Es poden escriure en papers adhesius els consells elaborats per parelles i finalment es pot muntar un mural amb aquells que el grup consideri més importants.

LA LLIBERTAT, UN BÉ MOLT PREUAT!

La llibertat és un altre dels temes importants de la vida, que per a l'alumnat d'aquestes edats representa un reconeixement de l'opinió pròpia i un pronunciament sobre algun tema cabdal. Per treballar aquest tema s'han escollit les faules "El llop i el gos guardià" (pàg. 44), "El ratolí de camp i el ratolí de ciutat" (pàg. 75), i "El cavall i el cérvol" (pàg. 95).

Exercici 1

Es demana a l'alumnat que identifiqui el punt de partida de les faules, el desig d'allò que no tenen. Els tres personatges s'emmirallen en la vida d'altres animals. El llop desitja el plat a taula assegurat que té el gos, el ratolí de camp les exquisideses i l'opulència en què viu el ratolí de ciutat, i el cavall aconseguir més drets que ningú per pasturar l'herba dels prats o l'aigua més pura.

Exercici 2

Sens dubte el personatge que surt més mal parat és el cavall, perquè perd la llibertat.

Exercici 3

Es planteja una pregunta que requereix una comprensió crítica i elaborar una opinió personal. No perdre la llibertat dona a aquests animals la tranquil·litat de viure en pau en el seu entorn. L'ensenyament de la faula els permet adonar-se i valorar el que tenen.

Exercici 4

Aquest torna a ser un exercici per preparar un debat en grup. Els alumnes reflexionen individualment sobre aquesta dita: *Sense llibertat no hi ha felicitat*. Després es comparteix amb el grup classe.

POSA'T A PROVA I PASSA-T'HO BÉ!

Aquest bloc d'exercicis, com bé diu el títol, es proposa gaudir amb les faules que els alumnes han anat llegint. Són entreteniments que posen a prova els coneixements de les faules llegides. A més a més s'aprofundeix en el treball de lèxic i els ensenyaments de les faules i la seva actualitat per aplicar-los a situacions de la nostra vida present.

Exercici 1

Per solucionar-lo cal haver llegit les deu primeres faules.

Qui acaba venuda al mercat i a la taula servida per sopar?	La vedella
Qui avança pacient tot xino-xano?	La tortuga
Qui es cruspeix totes les seves visites?	El lleó
Qui treballa de valent tot l'estiu per tenir el rebost ple a l'hivern?	La formiga

Qui es passa de llest enmig d'un ramat d'ovelles?	El llop
Qui surt malparat per fer bromes pesades?	El pastor d'ovelles
Qui descobreix el món, tot sortint del cau per primera vegada, i hi torna ben espantat?	El ratolí

Exercici 2

Guineu: rabosa i guilla.

Boc: cabró.

Ovella: anyell, xai, be i corder.

Exercici 3

Valors i comportaments

E	A	C	D	P	T	B	U	S	F	L	V	E	F	T	C	R
O	G	X	K	E	R	P	O	B	A	A	A	E	S	E	Q	F
P	R	O	C	W	O	U	R	U	O	V	N	N	O	Y	I	Y
A	Y	G	I	V	O	I	D	D	G	A	I	V	N	I	T	F
L	X	M	U	S	Y	H	L	E	K	R	T	E	A	O	M	W
A	M	P	Y	L	M	Y	O	C	N	I	A	J	S	V	E	U
B	M	E	W	Q	L	E	Q	N	O	C	T	A	E	A	Z	O
D	J	Q	Y	H	Q	A	U	A	R	I	I	A	A	L	U	T
G	E	L	O	S	I	A	V	C	A	A	U	A	E	E	L	T
V	E	N	J	A	N	Ç	A	H	F	U	D	I	F	N	Y	M
F	L	H	M	E	E	O	R	A	A	P	B	E	E	T	E	X
K	A	Y	K	K	M	X	I	N	I	D	X	F	S	I	Y	J
L	O	U	Q	Z	E	A	H	E	N	G	I	N	Y	A	C	I
L	A	O	I	I	P	U	Y	A	S	T	U	C	I	A	N	T
P	I	N	T	E	L	L	I	G	E	N	C	I	A	S	A	I
D	O	Q	I	Q	V	C	J	K	M	Q	Z	G	W	A	H	E
S	E	N	Y	M	E	S	V	I	B	U	E	O	I	C	X	V

enginy	venjança	valentia
saviesa	seny	egoisme
intelligència	gelosia	honradesa
astúcia	orgull	enveja
prudència	avarícia	vanitat

Exercici 4

Aquest exercici requereix recordar les faules llegides i reflexionar sobre l'ensenyament que transmeten.

Història d'una gran amistat	El lleó i el ratolí
La cursa més sorprenent del món	La llebre i la tortuga
La gelosia i l'enveja, un mal negoci	L'ase i el gos petaner
Una de babaus	El moliner, el seu fill i l'ase
El súmmum de l'estalvi	El garrepa
Per viure bé, viu tranquil	El ratolí de camp i el ratolí de ciutat

Exercici 5

Exercici que posa en evidència la vigència dels ensenyaments de les faules. Es relacionen els ensenyaments que han aparegut a les lectures amb situacions quotidianes properes a l'alumne.

Tens un munt de deures, i et poses a fer-los.	Fent camí s'arriba a la fi.
T'agrada llegir i tens facilitat per al bàsquet, en canvi el dibuix no és el teu fort.	No tothom ha nascut per fer les mateixes coses.
A casa t'han endreçat l'habitació, però després no hi ha manera que trobis les coses.	Si vols estar ben servit, fes-te tu mateix el llit.
Demà et posaràs la caçadora de marca per anar a l'escola i segur que tothom voldrà ser amic teu.	La notorietat no és el mateix que la fama.
Vas ajudar a estudiar en Martí i ara et convida a passar un dia a la neu.	Qui el bé fa, el bé troba.

LES FAULES SOCIALS

Una de les funcions de les faules al llarg de la història ha estat fer una crítica de la societat. Sota el títol de faules socials s'engloben aquelles faules que retraten la manera de viure en societat que hem anat desenvolupant els homes i les dones. Per treballar amb els alumnes n'hem escollit dues: "Els ratolins i les mosteles" (pàgina 28) i "Posar el cascavell al gat" (pàgina 61).³

Exercici 1

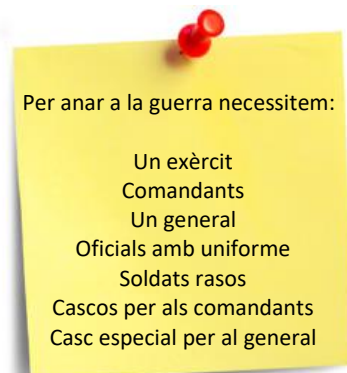
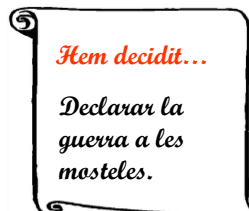
Els ratolins d'aquestes dues faules tenen en comú que:

- viuen en comunitat,
- els mou el desig de trobar solucions a un problema de tots,
- s'organitzen de manera força democràtica: fan reunions, proposen solucions i prenen decisions conjuntes.

Exercici 2

- Uns ratolins viuen atemorits per les mosteles que els cacen i se'ls mengen, i els altres pel gat.

Exercici 3

³ Altres faules socials que trobem en aquest llibre són: "El roure i els joncs" (pàgina 67), "El rei Tronc i la reina Cigonya" (pàgina 81) i "L'home i el lleó" (pàgina 87).

Exercici 4

Només estan preocupats per organitzar un bon exèrcit, per repartir-se els càrrecs importants i marcar les diferències entre els uns i altres mitjançant aspectes estètics com els uniformes o els cascs. En definitiva, es tracta de crear un exèrcit que faci patxoca.

Exercici 5

Els ratolins no obtenen els resultats que voldrien:

- Uns perden la batalla perquè s'han distret amb coses que no eren importants i han perdut de vista el veritable perill. Enredats amb la vanitat d'aparentar i fer les coses "com cal", segons ells, no han estudiat el contrincant, ni el terreny de batalla, i el seu virolat exèrcit no és gens operatiu. Tenien un exèrcit preciós però els mancava una estratègia adequada per enfrontar-se als seus adversaris.
- Els altres es llancen de cap a la primera solució sense reflexionar.

Exercici 6

El sentiment de justícia quant als temes que afecten el grup és molt acusat en els alumnes d'aquestes edats. Aquest exercici vol fer el salt de la faula a la realitat, i posar els alumnes en una situació crítica: n'hi ha prou que una solució ens sembli bona a la majoria per donar-la per bona? La resposta òbviament és que no: a més de semblar bé a la majoria, les decisions que ens afecten col·lectivament s'han d'analitzar i valorar, considerar-ne els pros i els contres, abans de donar-la per bona.

Exercici 7

Tanquem amb aquest exercici la reflexió sobre les faules socials. Les relacions socials que presenten aquestes faules (malgrat que Isop les va recollir al segle VI aC) són molt vigents avui en dia (només cal veure el telenotícies!).

FAULES DE PAGESOS I CAMPEROLS

Dins les faules antologades en aquest llibre n'hi ha que tenen per protagonistes no únicament animals, apareixen déus ("El Vent del Nord i el Sol"), personatges fantàstics ("La nimfa i el llenyataire), i molts pagesos i camperols relacionant-se entre ells o bé amb animals.

Els objectius dels exercicis que recollim en aquest apartat són:

- abandonar la idea que a les faules només apareixen animals,
- reflexionar sobre la manera de fer d'aquests personatges, retratats amb simplicitat i ingenuïtat, però també deixant al descobert els vicis humans.

Exercici 1

Tots són gent humil del camp.	Són una mica babaus i alguns ambiciosos.
Són astuts, i molt assenyats.	Viuen feliços i contents amb el que tenen, no volen res més.
Pensant en el que desitgen no toquen de peus a terra.	És gent sàvia que podria donar bons consells als altres.
Mostren la manera de viure de temps antics.	Tots es queden amb un pam de nas i sense res.

Exercici 2

Preguntes de comprensió profunda o crítica. Fan aflorar l'opinió de l'alumnat sobre un tema important en les relacions dels adolescents: deixar-se influir per l'opinió dels altres sense reflexionar. La resposta és oberta i requereix un posicionament de l'alumnat que podria recollir-se en sessions de tutoria.

Exercici 3

Arri ase, i deixa dir. Es demana als alumnes que expliquin la dita amb les seves paraules. La dita vol dir: deixa que diguin, fes la teva, tu tira endavant, les opinions dels altres no són més importants que la teva, tants caps, tants barrets.

Exercici 4

Es proposa una planificació per escriure posteriorment una faula tenint com a model la de la lletera. A partir de dues situacions actuals i molt properes per ell, l'alumne haurà de triar-ne una (encerclar-la). A continuació haurà de pensar una llista de les coses que compraria a partir de l'objecte inicial. Caldrà tenir en compte que la possibilitat de millorar en la qualitat de la compra és progressiva, i cada objecte és qualitativament millor que l'anterior.

Aquest exercici permet treballar l'estratègia lectora de fer visualitzacions. Finalment es proposa a l'alumne que escrigui una faula a partir de la planificació que ha fet de les coses que va comprant, tenint en compte el model donat, i el mateix final: tot se'n va en orris com si fos fum.

Exercici 5

Es tracta de fer connexions amb els personatges, ficar-se a la seva pell i explicar els seus sentiments: desencís, pèrdua, descontentament amb un mateix.

Exercici 6

En aquest exercici tornem a la lectura de la imatge per aprofundir en la comprensió de les faules. El treball d'il·lustració és excel·lent i J. Pinkney ha seleccionat els moments cabdals de cada faula per crear les seves escenes. Es proposa als alumnes que identifiquin aquests moments, i que s'inventin un possible diàleg entre els personatges adequat a l'acció que es recull a les faules.

(Suggeriment: es podrien utilitzar papers adhesius i enganxar les bafarades a les mateixes pàgines del llibre.)

ELS ENSENYAMENTS DE LES FAULES

Un dels mèrits d'aquesta antologia de faules és el gran recull de refranys o dites populars que acompanyen les faules a tall d'ensenyament. Els objectius que ens proposem treballar amb els alumnes en aquest apartat són:

- ajudar a apreciar i memoritzar els refranys populars,
- adonar-se de la saviesa i la vigència que poden tenir actualment.

Exercici 1

Qui **festes** et fa i no te'n solia fer, o et vol trair o t'ha de menester.
Val més **traça** que força.

No diguis **blat** que no sigui al sac i ben lligat.
 Val més **doblegar-se** que trencar-se.
 No costa gaire parlar de coratge quan no corres cap **perill**.
 Val més un **pardal** a la mà que una perdiu a l'aire.

Exercici 2

Per anar al concert de Nadal, l'Arnau s'ha llevat una hora abans per dutxar-se i arreglar-se.	<i>Per lluir s'ha de patir.</i>
Va voler carregar tantes capsas d'una sola vegada que li va caure tot per terra.	<i>Una mica és millor que res.</i>
Pensava que amb aquell mestre tan alt i tan seriós no m'hi entendria mai, però en realitat era un tros de pa.	<i>Les aparences enganyen.</i>
Hi ha un company que vol ser molt popular a la classe, però només aconsegueix cridar l'atenció i fer-se molt pesat.	<i>La notorietat no és el mateix que la fama.</i>

Exercici 3

b) "El saltamartí i les formigues"

Incorrecte: *Val més menjar poc i pair bé.*

Correcte: *El que puguis fer avui no ho deixis per a demà.*

e) "El lleó i el ratolí"

Incorrecte: *Val més menjar poc i pair bé.*

Correcte: *De vegades fins i tot els més poderosos poden necessitar els més petits.*

FIXA'T EN EL TEXT, COM SÓN LES FAULES?

Les faules clàssiques, les faules isòpiques, es caracteritzen per una estructura senzilla: situació, acció i conclusió. Amb aquests dos exercicis ens proposem que els alumnes identifiquin aquesta característica pròpia del gènere. D'aquesta manera preparem l'escriptura d'una faula en el bloc d'exercicis següent, és important treballar aquests dos apartats junts.

Exercici 1

L'ÀLIGA I ELS GALLS

Dos galls es barallen pels favors de les gallines en un galliner; i al final l'un foragita l'altre. El vençut es retira resignadament darrere uns matolls, i s'hi amaga. En canvi, el vencedor puja orgullós a una tàpia alta i es posa a cantar tan fort com pot.

Però al cap de poc una àguila li cau al damunt i el rapta. Des d'aleshores el que havia perdut el combat es queda tot el galliner.

A qui es vanagloria dels seus propis èxits tard o d'hora li arriba qui els pren.

<https://ca.tales.land/faules-isop/63/l-aliga-i-els-galls>

Exercici 2

Proposem tres lectures breus per identificar l'estructura de la faula: "El mosquit i el toro" (pàg. 21), "El gos empipador" (pàg. 33), i "El gos i la menjadora" (pàg. 78).

En les tres faules l'estructura es distribueix de la següent manera:

- Situació: primer punt i apart.
- Acció: tot el diàleg dels personatges.
- Conclusió: dita final.

Es pot demanar als alumnes que, per parelles, provin d'identificar l'estructura en faules més llargues.

FEM DE FAULISTES, ESCRIVIM UNA FAULA

Aquest darrer bloc d'exercicis és una ajuda perquè l'alumne escrigui una faula.

Exercici 1 i 2

Es tracta de decidir la finalitat que l'alumne perseguirà en la seva faula, donant tres opcions. Cadascuna d'aquestes opcions correspon a tres faules diferents, que s'utilitzaran com a model.

OPCIÓ	ENSENYAMENT	FAULA MODEL
A	Sigues intel·ligent i no et deixis enredar.	El lleó malalt
B	Val més ser sincer que no pas dir mentides.	El pastor i el llop
C	No menystinguis els altres per les seves aparences.	El lleó i el ratolí

Exercici 3

Al llarg del quadern de l'alumne s'han treballat força les característiques dels personatges de les faules i les qualitats que se'ls atribueixen. En aquest moment de la planificació de la faula s'han de triar dos personatges (guineu, ruc, lleó, pastor...) i retratar-los breument, fent una llista de les seves qualitats (intel·ligent, astuta, babau...).

Exercici 4

Esdevé un pas més en la planificació de la faula. Es tracta de dedicar un temps a pensar, imaginar, la faula que es vol escriure. Les preguntes que acompanyen l'exercici volen ser una ajuda per a aquest procés de creació mental.

Exercici 5

És el full de planificació de la faula. L'alumne ha d'apuntar-hi les idees que li han vingut al cap, els aspectes que explicarà en cada apartat. Hi pot recollir petites explicacions, i també llistes de coses que vol dir. Aquest full esdevindrà la guia de consulta al llarg del procés de textualització.

Exercici 6

En un full a part, l'alumne ha de fer l'esborrany de la faula. Es recull al quadern el consell d'anar revisant la planificació feta abans com a guia i suport.

Exercici 7

És un full que vol ser motivador i engrescador per recollir el text final de la faula que elabori l'alumne. Caldrà pensar la difusió que es voldrà fer d'aquests escrits (mural, antologia de faules, exposició a la biblioteca, presentació de les faules als jocs florals, publicació a la web de l'escola...).